

Sam Berger oli ükski. Oli öö.

Päikesesoojus oli salvestunud tellistesse, mis kõrvetasid tema selga, kui ta ümber nurga kiikas. Üle heki taamal nägi ta naabermaja. See seisis seal üksildaselt kõrgel künka peal metsatuka taga ning oli tumedam kui öö ise.

Oli aasta valgeim aeg. Öö oli vaevu paar tundi pikk. Aga just ööd oli tal vaja. Ta vajab pimedust. Pimeduses peitus tõde.

Berger hingas sügavalt sisse ja hakkas minema. Ta ronis küürakil läbi hekiaugu ning läks mäest üles. Kui ta metsatukale lähemale jõudis, võttis ta relva kabuurist välja.

Juuniöö oli erakordselt vaikne, ta kuulis ainult enda tekitatud hääli. Selles tühjuses valitses vaid suveöö äratuntav lõhn.

Ta hiilis ettevaatlikult läbi metsasalu, otsis silmadega valvakaameraid, ei näinud miskit. Midagi polnudki näha. Öö kattis kõike. Aga ta ei saanud taskulampi kasutada. Veel mitte.

Kõigest hoolimata õnnestus tal vaikselt majani jõuda. Polnud võimalik eristada, mis värvi see oli, vaevu oli võimalik aru saada, mis materjalist see üldse ehitatud oli.

Ta seisatas hetkeks, tundis püstoli jahedust oma rinnal, seina soojust oma seljal. Üritas oma hingamist normaliseerida.

Nii palju kui midagi normaalset veel alles oli.

Ta vaatas ümber nurga. Eristas häguselt keldritreppi, mille lõpus allpool maapinda tundus olevat uks. Ta võttis taskulambi

välja, sättis selle kõige väiksemale astmele, suunas valguse maja-seina poole maapinna suunas, et valgus ei paistaks silma, juhul kui keegi nende tumedate aknaruutude tagant jälgis.

Berger hiilis keldritrepi suunas, liikus täiesti hääletult. Ta hiilis alla, tasa-tasa. Veel vaiksemalt pani ta muukraua lukuauku. Ta otsis ogasid ja sälke, tal näkkas, vajutas ettevaatlikult käepideme alla. Tõmbas hääletult ukse lahti.

Must ukseavaus oleks justkui välja hinganud, väävlihõnguline ohe tundmatutest põrgusügavustest. Seejärel lõhnas väljahingatud õhk pigem antiseptiliselt, kliiniliselt. Ta astus sammu edasi, seisatas, tõmbus küüru, relv käes, taskulamp teises.

Ometi läks päris tükk aega, enne kui tema silm seletama hakkas. Kui keegi oleks teda oodanud, oleks ta juba surnud.

See oli nagu tema mantra, imestus olla jätkuvalt elus.

Lõpuks ilmutas end see tuba, kus ta seisis. See kattis tervet keldrikorrust. Puhketuba, millest oli tehtud haigla. Nurgas voodi mingisuguse hingamisaparaadiga, elektriline ratastool, käimislaua koos tilgutiga.

Ja see oli tühi. Öiselt tühi.

Pimeduses peitus tõde.

Kusagil pimeduses.

Ta pani püstoli kabuuri tagasi, sättis taskulambi eredamalt põlema, valgustas oma ümbrust, otsis miskit. Must pimedus sulgus tema ümber. Valgus tundus vaevu põrandani küündivat. See oleks nagu poolel teel seisma jäänud, kohanud takistust ja justkui õhku rippuma jäänud.

Berger liikus laisklooma loidusega. Ta möödus käimislauast, tilgutikott liikus tema tekitatud õhuvoolest, ta kõndis ratastoolist mööda ning oli juba voodi ja respiraatori juurde jõudmas, kui ta keset liikumist oleks järsku nagu tardunud. Nagu oleks terve see must õhk nakkav, baktereid täis. Nagu oleks ta keskaegses katkuhaiglas.

Aeg möödus. Ta otsis midagi, mis ei klappinud.

Lõpuks oli see üks heli, mis tõi lahenduse. Üks tema ettevaatlik samm täpselt voodi kõrval kõlas teistmoodi. Ta kõndis mitu korda edasi-tagasi. Sama fenomen kordus. Ta kummardus põranda kohale. Üle linoleumkatte jooksis peenike joon, üks pisike pragu ulatus voodi alla. Ta lükkas haiglavoodi ettevaatlikult kõrvale ja nähtavale tuli nelinurk.

See oli osavalt tehtud. Põrandapragu oli millimeetrilaiune ja selle kõrval asus suurem vaip. See tõmmati arvatavasti tavaliselt luugi peale.

Sest kindla peale oli see luuk.

Ja millal siis *ei* tõmmatud vaipa luugile peale?

Kui keegi oli siin all.

Berger üritas asjatult maha suruda judinat, mis läbis ta keha. Selle asemele tuli groteskne *déjà-vu*, kui ta kükitas luugi kohale ja otsis käepidet.

Veel üks kuradima keldriauk tema elus.

Käepide oli väga kavalalt linoleumi sisse peidetud. Ta haaras sellest vasaku käega kinni, hoidis püstolit paremas käes ja taskulampi suus. Ta tõstis aeglaselt ja ettevaatlikult luugi üles. Ta nägi massiivset heliisolatsioonivilla mööda puitvõrestikku välja paistmas. Suunas valgusjoa trepist alla. Trepilõpus oli koridor. Seal all ei paistnud mitte mingit elumärki.

Mullane kaevikulõhn tõusis sellest keldrialusest keldrist.

Berger ohkas sügavalt, vaatas üles lakke. Tundis äkki, et elu on väärtuslik ja ta tahaks seda hoida. Just nagu füüsilist eset, mida ta õrnalt saaks käega katsuda. Ta hakkas alla ronima, taskulamp ühes ja püstol teises käes.

Alla maa-alusesse koridori polnud palju samme. Iga sammu juures oli ta ülimalt valvas. Siis jõudis ta alla. Seal oli nagu muld-põrand.

Käik oli kitsas ja madal. Peaaegu sama tunne, mis Saigoni lähedal Cu Chi tunnelites, kust ta noorustuhinas läbi roomas ja kus teda paanika tabas. Tema sõbrad pidi ta sealt välja vedama. Ja nad olid siis ju lihtsalt turistid.

Just nagu Vietnamiski, muutus käik järjest kitsamaks. Ta oli ainult mõned meetrid edasi liikunud, kuid lagi oli juba drastiliselt langenud, seinad lähemale tulnud. Lõpuks ei olnud isegi enam küürutades võimalik edasi liikuda. Ta pidi põlvili laskuma ja neljakäpukil läbi käigu roomama.

Ta polnud tükk aega paanikat tundnud. Ta ei tundnud seda ka praegu mitte, kuid tundis selle kohalolekut, selle intiimset lähedust. Sõrmed kraapisid maapinda, põlved kündsid maad. Kui palju ta ka ei valgustanud teed enda ees, ei suutnud ta selle lõppu näha. Äkki lõppeb see nagu lehter, aga ilma väljapääsuta?

Berger pidi end tagasi hoidma. Sulgema silmad. Keskenduma. Mitte sattuma Cu Chi-seisundisse. Ta oli nüüd vanem.

Teatud kogemustega mees.

Ta avas taas silmad. Küünitaskulambi järele, mille ta eemale oli pannud, ja roomas edasi.

Sest nüüd pidi juba vingerdama nagu uss. Tundus, et selg oli vastu lage veriseks kraabitud. Hapnik paistis otsa saavat, järjest raskem oli hingata. Tema ümber polnud vaba ruumi, tal oli tunne, nagu ta oleks sama pikk ja lai kui käik ise. Ja nagu ta poleks seal käigus enam üksinda olnud, paanika roomas koos temaga, tihedalt tema kõrval. Tarvitses vaid pead pöörata ja see sisse hingata.

Just siis, kui tema sisemus seadis end valmis paanikat sisse hingama, juhtus midagi. Täiesti ootamatult avarus käik igas suunas, äkitselt oli kõikidel jäsemetel piisavalt ruumi liigutada. See oli nagu nimelt nii tehtud, et jälle hoogu juurde saada.

Olles hetke veidi kiiremalt edasi roomanud, pani just see tõsiasi Sam Bergerit end tagasi hoidma. See oli *nagu nimelt* nii tehtud. Ta tõmbas hinge ja valgustas käiku enda ette. Selle lõpus oli uks. Peaaegu täiskõrge uks. Kõik instinktid käskisid tal selle poole liikuda. Kõik peale ühe.

Politseiinstinkt.

Isegi kui ta oli töölt eemaldatud ja välja heidetud, ei saanud ta sellest tundest vabaneda. Tundest, mis ütles, et miski on valesti.

Ta valgustas lambiga üles, ette, paremale, vasakule, valgustas alla.

Ta lasi valgust alla muldpõranda poole.

Seda polnud enam.

Selle asemel oli kraav. Õõnsus. See asus viis sentimeetrit tema vasakust käest. Kui ta veel ühe detsimeetri oleks edasi roomanud, oleks ta alla kukkunud.

Kraav oli umbes meetrilaiune. Tal poleks olnud võimalust sellest pääseda, kui ta oleks roomamist jätkanud.

Meeter allpool maapinna sees oli vähemalt viis paralleelset noatera, mis paistsid teravad kui žiletid. Noaterad ulatusid ühest sügaviku otsast teise.

Kui Sam Berger oleks oma tavainstinkte järginud ja ukse poole sööstnud, oleks ta jõhkrail moel viga saanud. Keha oleks tük-kideks lõigatud.

Tema sees hõõgus raev. Tal õnnestus seda ohjes hoida, kuni ta ülima ettevaatlikkusega üle surmava kraavi ronis.

Ta sai peaaegu täispikkuses püsti seista ning oli juba tasku-lambi suhu pannud ja muukraua välja otsinud, kui nägi, et uks liikus sissepoole. Ta pistis muukraua taskusse tagasi.

Ilmselt polnud mõeldud, et võimalik sisseroomaja võiks nii kaugele jõuda, sest uks ise oli nõrk vastane. See mitte ei lennanud eest, vaid lendas tük-kideks, kui hõõguv raev lõpuks välja paiskus.

Mees sõudetrenažööril istus seljaga tema poole ja tõmbas täie jõuga. Kõrvaklapid tema peas olid kahtlemata helikindlad.

Berger läks sinna, kiskus mehelt kõrvaklapid peast ja tõstis ta ühe käega trenadžööri pealt maha. Ta läks mehe näole lähedale ja jõllitas puhast hirmu täis silmadesse.

Berger röökis talle otse suhu:

„Kui kuradi kaugele on inimesed üldse valmis ühe kindlustus-
pettuse pärast minema?“

Ta lubas endal maha visata mehe, kes oleks ta peaaegu tükideks lõikunud. Sel ajal, kui mees lõdvalt trenadžööri peale langes, jõudis paanika Sam Bergerile järele. Väriseva käega võttis ta oma vanad käeraudad välja ja pani mehe trenadžöörimasina külge kinni.

Siis vaatas ta ringi selles halvatust teeskleva mehe maa-aluses jõusaalis. Teist väljapääsu polnud.

Klaustrofoobia segas Bergeri hingamist. Cu Chi-seisund sai tema üle võimust. Ta pidi õhku saama.

Ta tormas läbi purukslöödud ukse välja, tal õnnestus osavalt üle surmakraavi hüpata, ta sundis end puhta paanikaenergia jõul läbi kõige kitsamatest kohtadest, jõudis ilma ühegi hingetõmbeta trepini, sööstis üles, jõudis võltsi haiglasaali, tormas keldritrepist üles ja tegi ühe oma elu kõige sügavama hingetõmbe.

Suveöö mahe naeratus oli hakanud pimedusest välja paistma. Berger istus kivile ja tundis ööd irvitamas.

See ei pidanud nii minema.

Üheks lühikeseks hetkeks oli tal olnud kaks perekonda, vana ja uus. Kõik, mida ta soovis, oli olnud käeulatuses. Ta oli kohal. Pool aastat hiljem hõljus ta kaaluta olekus nagu ei kunagi varem.

Ta oli turvanõunik. Otsesõnu eradetektiiv.

Ta mõtles oma kaksikute peale. Pöörleva maailma pidepunkt. Tol ajal umbes kaksteist aastat vanad. Ta sai nad tagasi. Nad olid tagasi. Endise elukaaslase armutu hääli kajatas läbi suveöö: *Mind ei koti, et sa oled nüüd ettevõtja, oma hingelt ja olemuselt oled sa endiselt võmm ja see tapab lõpuks meid kõiki.* Perekond kolis Stockholmist minema, hooldusõigusest oli ta aastaid tagasi loobunud. Need harvad pingelised külastused. Võib-olla muutub asi paremaks. Aga ta kahtles selles. Varsti oli tulemas puberteet.

Ja see kuradi firma neelas kogu tema aja. Rääkimata rahast. Oma firma rajamine maksis nii kuradima palju. Ja ta ei saanud mingeid muid tööotsi kui kindlustuspettusi.

Ta vahtis üles aeglaselt heleneva taevavõlvi poole. Nii istus ta tükk aega. Seejärel võttis ta põuetaskust välja kokkuvolditud foto.

Sellel oli naine, blond naine läbitungiva, kuid kurva, peaaegu väljavabandava pilguga. Ta seisis lennujaamas, läbi tohutu akna tema selja taga paistis lennuk saabuvat. Naine paistis rääkivat. Ja ta vaatas otse kaamera poole.

Ta vaatas seda fotot senikaua, kuni see ellu ärkas. Naine pildil hakkas liigutama. Ja ta rääkis Molly Blomi häälega: *Ma ei suuda, Sam, ma tõesti ei suuda. Mul on vaja rahu ja vaikust. Järele mõelda.*

Seejärel saabus vaikus. Hirmutav vaikus.

Sam Berger kuulis vaid enda hääli. Kuniks ööbiku jumalik laul kajas läbi suveöö.

Võib-olla leidus maailmas veel mõni laul.

2

Vitenka sätib punase siidlipsu otse, keerab mansetinööbid õigeks ja venitab kaela, nii et see häälekalt naksub. Mees teisel pool kirjutuslauda räägib ja räägib oma kiirustaval moel, nagu oleks tal mõök kõri peal, ja Vitenka ei kuule midagi. Ta lõpetas juba tükk aega tagasi kuulamise.

Selle asemel rändab pilk aknast välja üle väina. Teisel pool kallast üleval kaljude peal tundub ta nägevat jaapanipärast välibasseini, kuid arvatavasti pole see nii – nii kaugele ei ulatu isegi tema pilk. Veel üks suur ristluslaev liugleb mööda; erandliku juhuna ei tunne ta seda ära.

Vahel juhtub, et ta sooviks midagi tunda.

Ükskõik mida.

„See on suurepärane, Eldner,“ ütleb Vitenka nüüd ja tõstab käe. „Aga kas sa saad mulle kokkuvõtte teha?“

Eldner hoiab end tagasi, vaatab hetkeks maha, et kompileerida oma tiraade, arvab, et see õnnestus, ja ütleb:

„Lahutus on rahaliselt tähtsusetu.“

Vitenka noogutab aeglaselt. Mõistab. Tahab temast lahti saada. Alvar Eldneri sugused mehed avasid kord käitumisoskuste väravad sellesse maailma, kus ta nüüd asus, õblukesed härrad hästiistuvates särkides täiesti juhuslikul külaskäigul. Kõigest hoolimata on ta kaugele jõudnud.

Ja tal on vaja selliseid mehi nagu Eldner. Juriste, kes venitavad ja painutavad maailma, kus ta nüüd asub. Selgitavad seda.

Selgrootud mehed, kes teda tegelikult ei kõiguta.

„No selge,“ ütleb ta liigutuse saatel, mis paneb Eldneri püsti tõusma. Siiski lisab advokaat veel:

„On üks asi veel, mis on välja ilmunud.“

Vitenka teab, et Eldner ei ütleks midagi sellist, kui see poleks tähtis. Ta viipab käega sellisel viisil, mis mitte ainult ei too Eldnerit tooli juurde tagasi, vaid paneb ta ka kõhatama ja lausuma:

„Ma usun, et meil on võib-olla uus juhtlõng.“

„Uus juhtlõng,“ ütleb Vitenka emotsioonitult ja vaatab üle väina, kus üks ristluslaev kaob just silmapiirilt.

„Viimasest on paar kuud möödunud,“ jätkab Eldner. „Kuid Borissil polnud kahjuks mingit infot. Ega ta lihtsalt seepärast neliteist aastat tagasi Kamtšatkale ei pagunud.“

„Ma tean,“ ütleb Vitenka külmalt. „Ta jutustas mulle sellest isiklikult. Kuigi üsna ... lünklikult ...“

„Neliteist aastat on see olnud lihtsalt kuulujutt,“ ütleb Eldner. „Kakskümmend miljonit eurot kadunud. Endiselt kehtivates rahatähtedes.“

„Ma tean seda kõike. Räägi asjast.“

„Me arvame, et oleme leidnud uue seose. Otsese seose Stepankaga.“

Vitenka tunneb, kuidas ta võpatab. Ta ei tohiks võpatada. Sellised inimesed nagu Vitenka ei võpata kunagi. Ta võtab end kokku ja ütleb:

„Otsese seose?“

„Loodetavasti,“ noogutab Eldner. „Sellisel juhul oleks kuulujutul tõsi taga, et see oligi teie eelkäija Stepanka, kes raha ära peitis.“

„Ja teatavasti on ta siit ilmast lahkunud,“ ütleb Vitenka taas saavutatud rahuga.

Alvar Eldner lehitseb oma paberites. Nagu ta veel ei teaks, mida täpselt ütleva hakkab.

„Ütle välja,“ ütleb Vitenka.

Eldneri laup tõmbub kortsu ja ta lausub:

„Stepanka on tõepoolest lahkunud, jah. Aga nüüd paistab olevat anomaalia seoses teiste surmajuhtumitega neljateist aasta tagant.“

Väin on ebatavalisel kombel tühi. Ükski paat ei seila vaikselt veepinnal, ei mingit järellainetust. Vitenka vaatab kõrgelt alla vee poole. Just selline pidi siin välja nägema maadevallutuste aegu, kui tugevad ja iseseisvad viikingid maabusid sel inimtühjal saarel ja võtsid maa endale.

Täpselt nagu meie, kui müür langes. Miski ei suutnud meid tagasi hoida. Me otsisime vabadust, seda õiget piiratud vabadust. Meie jaoks ei kehtinud mingid piirangud. Ükski poliitiline ega politseilik võim ei saanud meid kätte. Me oleme tänapäeva viikingid.

Maadevallutuste aeg.

„Anomaalia?“ küsib Vitenka lõpuks.

Eldner noogutab ja lausub:

„Kolm meest Stepanka isiklikust ihukaitsesrühmast kadusid neliteist aastat tagasi, umbes samal ajal, kui raha kadus. Tundub tõenäoline, et see on asjaga seotud. Neljas istub ... seal all. Tema nimi on Adrian Fokin.“

„Ahah,“ ütleb Vitenka. „Siis eeldan ma, et sa tahaks hea meeleaga juba lahkuda, Eldner?“

Vitenka jälgib Eldnerit, kuni too jalga laseb. Ta ei tunne muud kui põlgust ihnuskoide vastu, kes on pealiskaudsed ja ei huvitugi süviti minemisest. Arvatavasti selleks, et suuta iseendaga elada, sisendada endale, et oled ainult üks osake, et teed vaid oma tööd ja maksad makse ja saad rahus nautida oma kõrgklassielu.

Ta tõuseb ja vaatab üle väina. Terav hilissuvine valgus paisatab tulevalt igalt poolt, läbi elegantse ühekordse maja kõikide panoraamakende. Valgus ujutab ta üle, kui ta raamaturiiuli poole suundub. Ta ei saa kunagi ilma naeruturtsatusega vajutada raamatuselgi kindlas järjekorras riuli sisse. Tema enda väike kulanud nali kõrgklassi kultuurikihi üle.

Raamaturiiul libiseb elegantselt kõrvale ja paljastab terasukse. Vitenka vaatab iiriseskannerisse ja trükib sisse pika koodi. Liftiuks liugleb lahti.

Ta astub sisse, sõidab alla, kõvasti allapoole. Kõrvad lähevad alati lukku.

Lift laskub põrgusse.

Seda oli ta oma võltsist raamaturiiulist õppinud.

Liftiuks avaneb. Kaks tugevalt relvastatud turvameest noogutavad talle pimeduses. Vitenka võtab väikse puldi välja. Järgmine suur terasuks liugleb hääletult lahti.

Kaugemast ruuminurgast paistab vaevu alasti mees rippumas. Paljad jalad hädavaevu põrandat puudutamas, käed kinni seotud mingisuguste riistvõimlemisrõngaste külge, mis ripuvad laest alla. Silmad peaaegu sama suured nagu tema suhu surutud suutropp.

Vitenka tõmbab tooli ligemale ja istub kummuti kõrvale mehe ette. Ta ütleb:

„Sa tead, milles asi on, Adrian. Neliteist aastat tagasi kadus terve laadung, kakskümmend miljonit eurot. Ma ei jäta enne, kui ma tean, kuhu see kadus.“

Mees jõllitab teda. Higi tilgub. Ta vehkleb ja rabeleb nii palju kui võimalik. Aga see pole eriti võimalik.

Vitenka tõmbab aeglaselt kaelast veripunase lipsu, voldib selle täpselt keskkohast kokku ja asetab selle hoolikalt sirgu kummuti peale. Siis tõmbab ta ühe sahtli lahti ja võtab välja suure laia-teralise mõõga. See meenutab viikingimõõka.

Ta paneb mõõga täpselt kokku volditud lipsu kõrvale. Need on täpselt ühepikkused.

„Ma luban sulle ühe privileegi, Adrian,“ ütleb ta. „Tahad sa teada, mis privileeg see on?“

Mees jõllitab metsiku pilguga. Lõpuks noogutab. Lootus vilgatab tema pilgus.

Vitenka naeratab ja lausub:

„Sa saad ise valida, millises järjekorras sa oma kehaosadest ilma jääd. Kas see pole minust mitte kena?“

Kui Vitenka püsti tõuseb ja mõõga haarab, pole tema pulss mitte ühegi löögi võrra tõusnud.

3

Naise GPS ei leidnud aadressi õigesti üles ja ta ei tahtnud selles valvsas ridaelamurajoonis ringi ekselda.

Naabrivalve.

Lõpuks otsustas ta lihtsalt seisma jääda, leida mõne eraldatud parkimisplatsi, et mitte tähelepanu äratada. Augustihämarus laskus sel ajal, kui ta autot parkis ja kustutas sinised vilkurid. Et mitte rõhutada seda kiiskavat sõna „Politsei“, mis kirjas külgedel ja kapoti peal.

Ta oli sunnitud valima, kas sõita rongiga koju ja võtta isiklik auto või laenata tööautot. Esimene variant oleks umbes tund aega kauem võtnud. Ja tal olid ju lapsed kodus.

Mobiili GPS oli üllataval kombel täpsem kui see, mis oli politseiautos. See juhatas ta metsa. Pärast mõningast ekslemist laskuvas hämarikus avanes tema ees lagendik. Lagendik läks üle muruvaibaks, mis tundus olevat värskelt niidetud. Peenikesed plastiktorud, mis võrsusid maa seest võrdsete vahedega, vihjasid, et plaanis olid rajada looklev kruusatee.

Kui kaua kriminaalkomissar Desiré Rosenkvist oma telefoni ka poleks vaadanud, hakkas ta ometi kahtlema, kas ta oli ikkagi õiges kohas. See, mis seal all metsasalus kalda ääres paistis, meenutas murettekitaval kombel hauaplatsi.

Ta polnud mitte kunagi käinud paadikuuris.

See oli tema endise ülemuse Sam Bergeri krunt. Nii enne kui ka pärast Bergeri väikest kuulsusrikast taandumist Rootsi politseivõimust oli see olnud tema mälu peidetud paikade keskuseks. Võib-olla hinge keskpaigaks.

Kui see *oli* nüüd siin.

See ehitis, mille suunas ta üle pügatud murulapi liikus, polnud tegelikult mingi paadikuur. Paadikuurid on mõeldud vette lastud paatide kaitseks ja neil on ühes otsas sissesõit. Sellel ehitisel polnud mingit sissesõidukohta ja seal polnud ka ühtegi paati, vaid üks pikk terrass, mis ulatus teivaste peal üle vee nagu piklik paadisild. Tervet ehitist kattev kile lasi läbi eriskummalist valgust.

Ta liikus lähemale. Pimedus laskus. Järveõhk muutus tuntavamaks. Aga see paadikuur polnud päris õige paadikuur.

Väike trepp, mis viis sissepääsuni, paistis olevat värskelt ehitatud. Kile alt paistis metallsilt, millele oli graveeritud tekst. Kriminaalkomissar Desiré Rosenkvist kummardus sildi kohale ja üritas tekstist läbi kile aru saada. Oli seal tõepoolest kirjas Båthuset Security AB? Ta suutis vastu panna kiusatusele rebida kile maha ja koputas selle asemel hoopis uksele.

Keegi ei avanud. Ei mingit elumärki, ei mingit vastust. Ta koputas uuesti. Võbelev valgus võbises edasi. Midagi ei juhtunud.

Ta koputas kõvemini, kloppis rusikaga vastu ust. Ja see vajus lahti.

Ehitustolm. Uue ehitise omapärane lõhn. Värskest saetud puit. Ei miskit muud. Peale millegi, mis meenutas pisikesi jaanimardikaid õhus lendlemas. Imepisikesi. Arvatavasti saepuru.

Ta nägi väikest kööki, kööginurka otse ees. Siis liikus ta paremale suuremasse ruumi. Kaks ust kõrvuti paremat kätt kaugel eemal välisuksest. Ilmselt hiljuti ostetud diivan, kõvasti kile sisse mähitud, samasugune tugitool, diivanilaud. Täiskirjutatud magnettahtvel. Aken vaatega merele. Ta keeras vasakule ümber nurga, nägi lahesoppi nagu panoraami läbi klaasist liugukse. Tundus nagu terve laht oleks korruga paista.

Aga miskit muud polnud näha. Ei ühtki hingelist.

Ta läks ettevaatlikult liugukse poole. Vaate suunas. Siis kuulis ta vasakult kostvat mingit häält. Seinast. Miski liikus. Õrn lohisev heli, summutatud kõlks.

Ta tardus paigale.

Kui ta toibus, nägi ta, et seal oli ilma käepidemeta uks, lihtsalt üks tükk seinast, mida raamis peenike ristkülikukujuline pragu. Ta tegi vaistlikult relvakabuuri lahti ja pani küüned prao vahele. Kui tal õnnestus uks piisavalt lahti tõmmata, et vasaku käe sõrmed ukse vahele saada, otsis parem käsi teenistusrelva üles. Siis tõmbas ta ukse lahti.

See oli väike tualett, paar ruutmeetrit suur, vaevu valmis ehitatud. Ja polnud mingit kahtlust, et kellegi pea oli päris sügaval WC-potis.

Ta sööstis, haaras kuklakarvadest kinni, tõmbas pea üles. See tuli aeglaselt kaasa. Vesi tilkus. Ta kõhis.

Keha vajus aeglaselt poti kõrvale. Enne kui Desiré jõudis talle otsa vaadata, ütles pooluppunud hääl:

„Mul pole dušši.“

Naine jõllitas märga sassis kukalt ja ütles tahtmatult:

„Õues on terve kuradima järv.“

Mees tualetis pööras end uskumatult aeglaselt ümber.

Siis vaatas ta naisele otsa ja ütles:

„See on tegelikult laht.“

Sel silmapilgul kui ta kriminaalkomissar Desiré Rosenkvistile otsa vaatas, muutus too Deeriks. See polnud üldse loomulik. Oli möödunud rohkem kui pool aastat sellest, kui nende teed olid dramaatilistes oludes lahku läinud. Ometi oli ta aimanud, et Deeriks muutumine saab kunagi juhtuma.

Oli ta seda kartnud? Ei, lihtsalt aimanud. Võib-olla isegi lootnud.

Sam Bergeril oli mingil moel õnnestunud teda alati muuta selleks veidi rohkem lõdvestunud kujuks, mille nimeks oli Deer.

„Asi näeb hullem välja, kui see on,“ ütles Berger, üritades tualetipõrandalt üles tõusta, ja käsi libises niimoodi, et ülemised hambad löid otse vastu WC-poti portselanäärt.

*

Oli augusti keskpaik ja valitses tuulevaikus. Hämarik hakkas taanduma. Nad istusid paadisillal, mis ulatus üle vee. Nende vahel laual seisis kaks väikest klaasi.

Berger hoidis verist käterätti suu vastas. Ta võttis selle ainult selleks ära, et vahepeal võtta lonks Laphroaigi viskit ja võib-olla üht-teist pomiseda.

Kumbki neist ei teadnud, kust otsast alustada. Pilgud libisesid üle vaikse pigimusta vee. Teisel pool lahte pandi väikse kuldkollase lossi fassaadituled põlema. Sealt jooksis valguskett, looklev valgusrada, mis peegeldus peegelsiledalt öiselt veepinnalt. Lõpuks lausus Deer:

„Kas asi näeb tõesti hullem välja, kui tegelikult on?“

Berger kehtas õlgu.

„Mul on vähemalt töökoht,“ ütles ta, võttis lonksu, nägu tõmbus grimassi.

Deer noogutas, ütles:

„Ma nägin tahvlit. Kas see on kindlustuspettus?“

„Mitte ainult,“ ütles Berger.

„Mitte?“

„Ei.“

„Mida siis veel?“

„Eraluure,“ ütles Berger.

Kui pingsalt Deer ka teda ei vaadanud, ei tulnud sealt enam ühtegi sõna. Deer ohkas, vaatas eemale, otsis sõnu, mis täidaks kaheksa kuu pikkust tühimikku. Nendeks sõnadeks olid:

„Ma ei teadnud, mis sinust sai, enne kui nägin suve alguses sinu nime ühe kohtuotsuse peal.“

Berger tegi grimassi ja surus rätiku vastu suud.

Kui vastust ei järgnenud, jätkas Deer:

„See oli üks väärkohtlemisjuhtum Spångas. Sa olid ühele invaliidile kolki andnud.“

Berger turtsatas ja lausus:

„Emil Sundh ei olnud invaliid. Selles see asi oligi.“

„Ma nägin, et sind tunnistati süütuks.“

„Samas kui tema istub kinni,“ ütles Berger. „Kindlustuspettused võivad ka olla tõelised kuriteod, Deer.“

„Kuigi ta ei istu ju sellepärast?“

„Põhiliselt selle pärast, et ta üritas mind tükkideks lõikuda,“ ütles Berger.

Deeril käisid külmavärinad üle kere. Siis küsis ta:

„Kuidas sul tegelikult läheb, Sam?“

„Kuidas sul endal läheb?“ vastas Berger kiiresti.

Deer naeratas õrnalt. Kulus hetk, enne kui ta ütles:

„Järjest paremini.“

Berger vaatas teda esimest korda tõsiselt.

„Kas enne läks halvasti?“ küsis ta.

„Mitte päris,“ ütles Deer. „Perel läheb hästi, Johnny käib tööl, Lykke on jalgpallis järjest osavam. Kui miski teda segama ei tule, võib ta *tõeliselt* heaks saada.“

„Ja sul?“

„Paremini,“ ütles Deer. „Kogu aeg aina paremini.“

Berger hoidis end tagasi, vaatas naist, ootas, võttis lonksu Laphroaigi.

„Ma tapsin inimese,“ jätkas Deer lõpuks. „Mul olid luupainajad, unetus, paanikahood.“

Berger vangutas aeglaselt pead.

„Mul polnud aimugi,“ ütles ta.

„Ma sain korralikku abi,“ ütles Deer ja rüüpas viskit.

Berger tegi sama, oli vait.

„Seepärast küsin ma uuesti,“ jätkas Deer lõpuks. „Kuidas sul läheb?“

Berger keeras pead, vaatas üle vee. Ei näinud midagi. Ei öelnud midagi.

Valitses vaikus. Ta võttis veel ühe lonksu viskit. Vaatas rätikut; suu veritses endiselt. Siis tüdines ta sellest, pani rätiku ära ja jõi veel natuke. Loputas suud.

Ta vaikis.

Deeril sai kõrini ja ta ütles:

„Sa olid peadpidi vetsupotis, Sam. Ja ma nägin seda.“

„Sa olid ju vaieldamatult seal ...“

„Mitte selles mõttes,“ ütles Deer. „Ma nägin alumist nurka.“

Berger vaatas talle otsa. See, mida Deer seal ta silmis nägi, oli miskit tundmatut. Vaakum? Uinunud ürgjõud? Lõputu kurbus?

„Tahvli alumist nurka,“ täpsustas ta. „See ongi su privaatluure?“

„See on ainult minu asi,“ pomises Berger.

„See on sinu sõprade asi. Ka nende sõprade asi, keda sa kaheksa kuud oled vältinud.“

„Ei. See on minu oma asi.“

„Kaksikud *ja* Molly?“ küsis Deer.

Berger naeris mornilt. Veri tilkus tema katkisest suust.

„Piisavalt, et uputada jõehobu, või mis?“ ütles ta, tühjendas klaasi, valas täis.

„Jõehobu, kes keeldus suplemast,“ ütles Deer.

Nad jõid teineteise terviseks.

„Sa ei saa purjus peaga seda kuradima patrullautot juhtida,“ ütles Berger.

„Kui ma üldse midagi *saan* purjus peaga juhtida, siis on see patrullauto,“ ütles Deer ja võttis lonksu.

Berger naeris vaikselt, nende pilgud kohtusid.

„Aga on kena, et sa minust hoolid,“ ütles naine.

Berger ei naernud enam; nangunii ei kõlanud see nagu naer. Ta ohkas sügavalt. Lausus:

„Sa tead, et ma hoolin. Sa oled ainus maailmas, keda ma täiesti usaldan.“

„Aga see, mida sa siin näen, on ju puhas jama. Mis toimub, Sam?“

„Kõik on läinud. Kas sa ei mõista, Deer? *Kõik* on läinud.“

Jälle valitses vaikus. See kestis.

Deer vaatas Bergerit. Kummardus ettepoole. Haaras tema käest.

„Sa pead seletama, mida sa mõtled, Sam. Ma ei mõista.“

Bergeri pea langes alla. Deer nägi, kuidas ta kokku tõmbus, kuidas elujõud temast välja voolas. Ja Deer sai aru. Ta ei mõistnud päris täpselt, millest ta aru sai, aga ta mõistis seda särava selgusega.

„Sinu kaksikud,“ ütles ta. „Marcus ja Oscar elasid koos sinuga.“

„Üksteist päeva ...“

„Mis juhtus?“

„Freja sai töökoha siit kaugel eemal,“ ütles Berger. „Ta otsustas julma mängu kasuks. Ma olin juba mitu aastat tagasi hooldusõigusest loobunud. Kui mul veab, näen neid üle ühe nädalavahetuse.“

„Ja sa tahaks, et asjad oleks teisiti, Sam?“
Berger löi käega, nagu viitaks kõigile oma maailma puudustele.
„Võib-olla kunagi hiljem,“ ütles ta. „Ma pean enne selle siin korda saama.“

„Båthuset Security AB?“ ütles Deer. „Või mille?“

„Pigem elu enda ...“

„Siis on see Molly,“ ütles Deer ja jälgis Bergerit pingsalt.

„Mida?“ pahvatas Berger.

„Siis on see Molly, kes on su „privaatluure“.“

Berger raputas aeglaselt pead. Siis lausus ta:

„Ei, Deer. Seda ma ei aruta.“

„Kaheksa kuu eest oli Molly Blom rase ja lapse isa olid arvatavasti sina. Mis juhtus?“

„Kas sa ei kuulnud, mis ma ütlesin? Seda ma ei aruta.“

Deer vaatas Bergerit. Siis lausus:

„Sul on abi vaja. Nagu mina sain abi.“

Taas vaikus. Örn kohin haavalehtedes. Nagu keegi teisest ajast tahaks siia tulla.

Berger tegi grimassi ja ütles:

„Kõik olid siin. Kaksikud, Molly, sündimata laps. Üheks lühikeseks hetkeks olid nad siin. Nagu unenäos. Siis ärkasin ma üles.“

Deer noogutas.

„Ja nüüd pole enam kedagi,“ ütles naine.

„On küll,“ ütles Berger. „Punt kindlustuspettusi.“

„Võin ma küsida, kas sa ise *mõistad*, et sa vajad abi?“

Berger vaatas talle otsa. See oli selge ja puhas pillk.

„Ma ei jõua seda abstraktset juttu ajada,“ ütles Berger. „Abi?“

„See pole abstraktne,“ ütles Deer ja võttis visiitkaardi välja.
„Väga konkreetne. Tema nimi on Rita Ohlén. Ta aitas mind jamast välja. Ma usun, et ta peaks sulle sobima, Sam. Ta pole mingi juraajaja. Helista talle, uuri maad ja kõik. Aga sa ei saa niimoodi jätkata.“

Berger võttis visiitkaardi, luges seda, pani enda ette laua peale ja noogutas.

„Ma ei luba midagi,“ ütles ta.

Kuu roomas pilve tagant välja ja valgustas väikest lahesoppi. Tuuleiil muutis veepinna säbruliseks ja liikus paadikuuri poole. Kui tuul paadisillani jõudis, tõstis see visiitkaardi laua pealt õhku. Berger püüdis selle käega õhust kinni.

„Osav,“ ütles Deer spontaanselt.

„Ma arvan, et sügis on vist saabunud,“ ütles Berger ja pistis visiitkaardi tasku. Nende pilgud kohtusid. Oli Deeri kord klaase täita.

„Olgu,“ ütles ta ja tõstis oma klaasi. „Võib-olla näeb asi hullem välja, kui see on. Aga räägi Ritaga. See on vaeva väärt.“

„Kas sa tõesti jood veel?“ küsis Berger.

4

Ta vaatas aknast välja. Seal all laius hommikuvalguses jupp Ploggatani tänavat. Ploggatan, Södermalmi linnaosa, Stockholm, Rootsi. Ta oli nagu maakas suurlinna külastamas.

Kuid samas ka minevikku külastamas. Seal, kus kunagi oli olnud tema elu.

Korter tundus iseäralikult võõras, nagu poleks ta kunagi siin elanud. Nagu ükski tuttav poleks seal kunagi elanud.

Unenägu, millest ta oli üles ärganud.

Sam Berger käis koristamata korteris ringi. Ta oleks justkui lahkunud korterist tagasi vaatamata. Ta nägi oma eelnevat elu väljastpoolt, vaatles seda antropoloogi uudishimuliku, kuid objektiivse pilguga.

Siin polnud midagi vaadata. Mitte kui midagi.